

TA 2018/5 DRONNINGENSGATE 1A, TRONDHEIM

Arkeologisk overvåking i forbindelse med vannlekkasje

Ingrid Halvorsen

Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU)

Storgata 2, Postboks 736 Sentrum, 0105 Oslo

Telefon: 23 35 50 00

www.niku.no

Tittel TA 2018/5 Dronningensgate 1a, trondheim Arkeologisk overvåking i forbindelse med vannlekkasje	Rapporttype/nummer NIKU Oppdragsrapport 05/2018	Publiseringsdato [Publiseringsdato]
	Prosjektnummer 1021278	Oppdragstidspunkt Mars 2018
	Forsidebilde Arbeidsbilde ved oppstart. Da62349_NIKU_03. Fotograf: Ingrid Halvorsen.	
Forfatter(e) Ingrid Halvorsen	Sider 12	Tilgjengelighet Åpen
	Avdeling Arkeologi	

Prosjektleder Ingrid Halvorsen
Prosjektmedarbeider(e) Ingrid Halvorsen
Kvalitetssikrer Chris McLees

Oppdragsgiver(e) 3T Eiendom

Sammendrag Det ble gjennomført et hastetiltak i området Dronningensgate 1a v. Krambugata. Det ble gravd en mindre grøft langs vestre husveggen til Dronningens gate 1a samt en mindre grøft i veibanen til Krambugata. Området ser ut til å ha blitt sterkt påvirket av moderne forstyrrelser. Og det ble ikke påvist intakte verne- og kulturlag. Det ble imidlertid påvist en del av vestre steinmuren til en eldre hvelvkjeller som har ligget under Dronningens gate 1a og som stikker delvis ut i fortauet.

Emneord Hastetiltak Arkeologisk overvåking Hvelvkjeller
--

Avdelingsleder

Lise Marie Bye Johansen

Innholdsfortegnelse

1	Innledning.....	7
1.1	Tiltakets omfang.....	7
2	Arkeologisk bakgrunn.....	7
3	Undersøkelsen: Metode og gjennomføring	8
3.1	Feltarbeidets gjennomføring.....	8
4.	Konklusjoner.....	10
5.	Kilder.....	11
6.	Vedlegg.....	11

1 Innledning

1.1 Tiltakets omfang

Det vises til oppdragsbestilling via mail angående graving for akutt vannlekkasje i kjelleren Dronningensgate 1a. Selve gravingen ble utført i Krambugata (fig. 1). Riksantikvaren, ved Sissel Ramstad Skoglund (ref. 16/02299), ga tiltakshaver 3T Eiendom v/Bjørn Tore Tonning midlertidig tillatelse til inngrep i automatisk fredet kulturminne i «middelalderbyen Trondheim» id 90288.

I tiltaket ble det gitt tillatelse til å grave en grøft på 3,0 x 4,0 m i overflaten og 1,0 x 1,0 m i bunnen. Grøften skulle ha en maksimumsdybde på 2,0 m.

Betingelsene for gravearbeidet tilsa at arkeolog ved Norsk Institutt for Kulturminneforskning (NIKU) skulle overvåke arbeidet, ettersom det var potensiale for å avdekke kulturlag i grøfteprofilene. Ettersom dette var et hastetiltak ble budsjett og rapport utarbeidet i ettertid av gravearbeidet.

Figur 1. Oversiktskart som viser tiltaksområdet v. Dronningensgate 1a/Krambugata i oransje og utgravingsområdet i Søndre gate 7-9 i grønt.

2 Arkeologisk bakgrunn

Tiltaket ligger i umiddelbar nærhet til flere områder hvor det er gjort større arkeologiske undersøkelser. Rett sør for tiltaksområdet ligger Folkebiblioteket, her er det gjort store arkeologiske undersøkelser på 1970-1980 tallet, hvor det ble avdekket spor fra menneskelig aktivitet 1000 år

tilbake i tid (Christophersen, A. & Nordeide, S.W. 1994). Det ble også gjort store undersøkelser på tomte Søndregate 7-9 i 2016-17 (fig. 1). Her ble det avdekket kirkegård og fire faser med kirker fra middelalder, samt bosetningsspor fra vikingtid (Petersen, A. & Sæhle, I. in prep. TA2017/03).

Området nord for tiltaket ble også tidligere undersøkt ved en mindre arkeologisk undersøkelse i Krabugata v/ Folkets hus. Her ble det avdekket bosetningsspor og gatebrogninger fra middelalder (McLees, C. TA 2016/3).

3 Undersøkelsen: Metode og gjennomføring

Feltarbeidet ble gjennomført mandag 26.03.18 i henhold til plan. I felt var NIKUs arkeolog Ingrid Halvorsen.

3.1 Feltarbeidets gjennomføring

Tiltaket ble gjennomført ved at NIKUs arkeolog Ingrid Halvorsen overvåket gravearbeidet, som ble gjort for å få tilgang til vannlekkasjens kilde og slik at det var mulig å kjernebore i vegg. Dette for å legge nytt rør til kjelleren. Grøften som ble gravd var i utgangspunktet fylt med moderne masser, som var svært omrotet. Det ble imidlertid støtt på en del av en steinmur til en hvelvkjeller som tidligere lå under Dronningens gate 1a. Muren utgjør en del av kjellerens vestre mur og står litt på skrå i forhold til dagens vegglinje. Det var mulig å la muren ligge *in situ*, og den ble ikke fjernet.

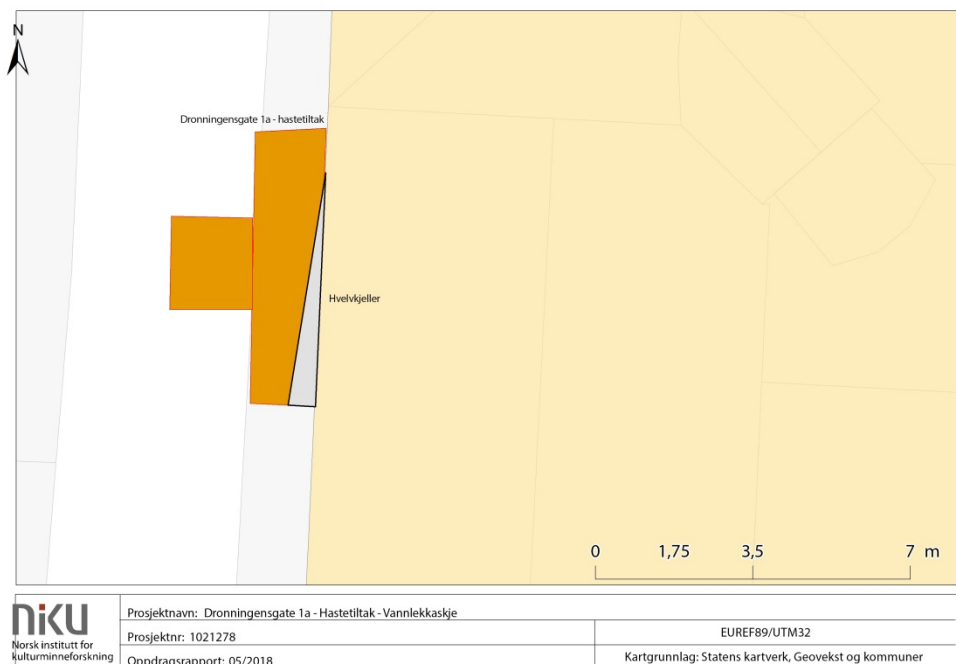
Figur 2. Detaljkart dom viser tiltaksområdet v. Dronningensgate 1a/Krabugata.

har blitt utvidet flere ganger, senest etter brann i 1841 (Berg 1955), noe som kan være grunne til at hvelvkjelleren ligger ut i dagens veiløp. Grøften som ble gravd langs veggen var ca. 1,40 m bred og 6,0 m lang, og hadde en dybde på 1,30 m (fig.3 - 4).

Figur 3. Bilde av grøften langs veggen, med hvelvkjellerens mur til høyre. Tatt mot nord. Da62349_NIKU_01.

Figur 4. Detalj kart av tiltaksområdet, med hvelvkjeller.

Det ble deretter gravd en mindre grop ut i veibanen fra vegg-grøften, for å nå selve vannrøret. Denne grøften var ca. 2,0 x 2,0 m og var 1,60 m dyp. Det var også fylt med omrotede masser, og det var ingen tegn på intakte fredede kulturlag, heller ikke i grøfteprofilene (fig. 2 og 4).

Figur 5. Bilde av grøften ut i veibanen som inneholdt kun omrotede masser. Tatt mot nord.
Da62349_NIKU_06.

4. Konklusjoner

Det ble ikke påvist intakte vernet kulturlag i grøften som ble gravd langs husveggen til Dronningens gate 1a eller i grøften som ble gravd noe ut i veibanen i Krambugata v/Dronningensgate 1a. Kulturlag var heller ikke tilstedeværende i grøfteprofilene. Det kan se ut til at området har blitt sterkt berørt av diverse moderne gravinger for rør, kabler osv.

Det ble imidlertid påvist en del av vestre steinmuren til en eldre hvelvkjeller som har ligget under Dronningens gate 1a. Denne stakk delvis ut i fortauet fra dagens vegglinje. Muren ble ikke fjernet.

5. Kilder

Berg, H. 1955. Arbeiderbladet s. 10

Christophersen, A. & Nordeide. S.W. Kaupangen ved Nidelva. Riksantikvarens skrifter nr. 7. 1994.

Petersèn, A. & Sæhle, I. Søndregate 7-9. In prep. TA2017/03.

McLees, C. TA 2016/3 Krambungata ved Folkets hus. NIKU oppdragsrapport 75/2016.

6. Vedlegg

Fotoliste:

Filnavn	Intern merknad	Motiv	Sett mot	Fotograf	Strukturnr/o	Opptaksdato
Da62349_NIKU_01.JPG	4921	Oversiktsbilde av grøft v. vegg. Bilder av hvelvkjeller.	N	Ingrid Halvorsen		26.03.2018
Da62349_NIKU_02.JPG	4922	Oversiktsbilde av grøft v. vegg. Bilder av hvelvkjeller.	NØ	Ingrid Halvorsen		26.03.2018
Da62349_NIKU_03.JPG	4924	Arbeidsbilde av graving av grøft langs vegg.	S	Ingrid Halvorsen		26.03.2018
Da62349_NIKU_04.JPG	4929	Arbeidsbilde av graving av del ut i veibane.	SØ	Ingrid Halvorsen		26.03.2018
Da62349_NIKU_05.JPG	4930	Oversiktsbilde av grøft ut i veibane.	NØ	Ingrid Halvorsen		26.03.2018
Da62349_NIKU_06.JPG	4935	Oversiktsbilde av grøft ut i veibane.	NØ	Ingrid Halvorsen		26.03.2018

Norsk institutt for kulturminneforskning er et uavhengig forsknings- og kompetansemiljø med kunnskap om norske og internasjonale kulturminner.

Instituttet driver forskning og oppdragsvirksomhet for offentlig forvaltning og private aktører på felter som by- og landskapsplanlegging, arkeologi, konservering og bygningsvern.

Våre ansatte er konservatorer, arkeologer, arkitekter, ingeniører, geografer, etnologer, samfunnsvitere, kunsthistorikere, forskere og rådgivere med spesiell kompetanse på kulturarv og kulturminner.

www.niku.no

NIKU Oppdragsrapport 05/2018

NIKU hovedkontor
Storgata 2
Postboks 736 Sentrum
0105 OSLO
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Tønsberg
Farmannsveien 30
3111 TØNSBERG
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Bergen
Dreggsallmenningen 3
Postboks 4112 Sandviken
5835 BERGEN
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Trondheim
Kjøpmannsgata 1b
7013 TRONDHEIM
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Tromsø
Framsenteret
Hjalmar Johansens gt. 14
9296 TROMSØ
Telefon: 77 75 04 00